№ 246. Sroda 27. Października 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. Namiestnictwo galicyjskie wydało następujące ogłoszenie:

Na mocy dekretu wysokiego ministeryum spraw wewnętrznych z 9. października r. b. l. 23784 pobierany być ma na pokrycie potrzeb krajowych w roku administracyjnym 1859 dodatek do każdego złotego stałych podatków w walucie austryackiej, zatem także do podatku dochodowego od stałych płac w kwocie $7^9/_{10}$ centów, a na pokrycie kosztów zniesienia ciężarów gruntowych dodatek w kwocie 50 centów.

Co się niniejszem z tym dodatkiem podaje do wiadomości powszechnej, że względem poboru i obliczania tych dodatków do podatku wydane będą potrzebne rozporządzenia.

Lwów, 25. października 1858.

Lwów, 27. paźdz. Dzisiejszy Dodatek urzędowy do Gazety Lwowskiej zawiera ogłoszenie c. k. dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych względem drugiego publicznego losowania obligacyj indemnizacyjnych lwowskiego okręgu administracyjnego.

Lwów, 25. października. Dnia 23. b. m. wydana i rozesłana została z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie część VIII. oddziału pierwszego z r. 1858, Dziennika rządowego dla okręgu administracyjnego c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Część ta zawiera:

Nr. 102. Cesarskie rozporządzenie z dnia 8go lipca 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, mocą którego dla zaprowadzenia austryackiej waluty krajowej, wydają się niektóre postanowienia względem opłaty tak należytości, przepisanych ustawami z dnia 9. lutego, 2. sierpnia i 6. września 1850, jakoteż tax cesarskich.

Nr. 103. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z d. 15. lipca 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, mocą którego obwieszczają się potrzebne postanowienia ku wykonaniu cesarskiego rozporządzenia z dnia 8go lipca 1858 (Dziennik praw państwa nr. 102).

Nr. 104. Okólnik nadkomendy wojskowej z dnia 10go lipca 1858, którym na mocy najwyższego postanowienia z dnia 29go czerwca 1858, wydaje się przepis względem protokółowania firm kupców, fabrykantów i towarzystw przemysłowych, jakoteż względem kompetencyi sądów wojskowych do protokołowania lub mazania firm, a nakoniec względem sposobu obwieszczania lub mazania i prowadzenia protokołów handlowych w Pograniczu wojskowem.

Nr. 105. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 21go lipca 1858, obowiązujące w całej monarchii, którem na mocy najwyższego postanowienia z dnia 30. maja 1857 wydaje się objaśnienie powszechnej księgi ustaw cywilnych pod względem terminu przedawania należytości, przyznanych prawomocnym wyrokiem, lub też uznanych na podstawie ugody albo umowy uzasadniającej exekucyę.

Nr. 106. Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu z dnia 30. czerwca 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, z postanowieniami dodatkowemi względem należytości za sądowo-lekarskie czynności służbowe.

Nr. 107. Rozporządzenie ministeryów skarbu i spraw wewnętrznych, tudzież najwyższej władzy policyjnej z dnia 12. lipca 1858, obowiązujące w królestwie Lombardo-weneckiem, o zaprowadzeniu osobnej kontroli paszportowej dla położenia tamy przemytnictwu w powiatach pogranicznych królestwa Lombardo-weneckiego od morza po prawym brzegu Adygi ku rzece Pad, wzdłuż granicy ku Państwu kościelnemu, wzdłuż granicy ku księstwom Modeny i Parmy, tudzież wzdłuż granicy ku kantonowi gryzońskiemu.

Nr. 108. Rozporządzenie ministerstwa handlu i nadkomendy wojskowej z dnia 12. lipca 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, łącznie z Pograniczem wojskowem, względem kompetencyi do udzielania koncesyi na prowadzenie żeglugi parowej na śródziemnych wodach austryackich.

Nr. 109. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 22. lipca 1858, obowiązujące w całej monarchii, mocą którego ustanawia się taryfowe wynagrodzenie kosztów wybijania monet, jakie mają pobierać c. k. urzęda wymiany złota i srebra, tudzież mennicze, przy wymianie monet srebrnych krajowych, aż łącznie do roku 1856 wybijanych.

Nr. 110. Okólnik nadkomendy wojskowej z dnia 24go lipca 1858, względem oznaczenia czasu, jaki odsłużyć ma dezerter.

Nr. 111. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 27. lipca 1858, obowiązujące w tych krajach koronnych, w których istnieją przepisy co do myta drogowego z dnia 17. maja 1821, o bezpłatnem przepuszczeniu fur wiozących trupów, tudzież wozów im towarzyszących.

Nr. 112. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 28go lipca 1858, obowiązujące w Węgrzech, Kroacyi i Slawonii, w województwie Serbskiem wraz z banatem Temeskim i w Siedmiogrodzie, z objaśnieniem §. 176 instrukcyi dla sądów urbaryalnych co do postępowania, jakie zachowane być ma w razie apelacyi od dwóch jednostajnych rozstrzygnień do najwyższego sądu urbaryalnego.

Nr. 113. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 28. lipca 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardo-weneckie, względem egzaminu, jaki składać mają kandydaci do posad przy urzędach poborczych.

Nr. 114. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 14. lipca 1858, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy Dalmacyę, względem zwracania podatku konsumcyjnego od piwa wywożonego z terytoryum celnego.

Nr. 115. Cesarskie rozporządzenie z dnia 1go sierpnia 1858, obowiązujące w całem państwie, wyjąwszy Pogranicze wojskowe, o zastosowaniu postanowień względem waluty austryackiej do kwot i kar pieniężnych.

Nr. 116. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 4go sierpnia 1858, obowiązujące w tych krajach koronnych, dla których wydanem zostało cesarskie rozporządzenie z dnia 24. stycznia 1858 (Dziennik praw państwa, część VI. nr. 17) o obowiązkach, nałożonych na wszystkie władze i urzęda na mocy rzeczonego cesarskiego rozporządzenia, względem komunikowania aktów taxom ulegających dla wymierzania taxy.

Nr. 117. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 8go sierpnia 1858, obowiązujące w całem państwie, mocą którego zakazany został wywóz broni i amunicyi do Bośnii.

Wiédeń, 24. października. Dnia 23. b. m. wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i został rozesłany XLV. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 186. Dekret ministerstwa finansów z 13. września 1858, ważny w całej monarchii, z oznaczeniem soli w nowej walucie austryackiej.

Sprawy krajowe.

(Umorzenie długu państwa — Nowiny dworu.)

Wiédeń, 24. października. Obwieszczeniem c. k. ministerstwa skarbu z 12go b. m. podano już do wiadomości powszechnej, że na mocy najwyższego patentu z 21. marca 1818 ze spłaconych umarzającym funduszem długów państwa obligacye dawniejszego długu państwa przeznaczona na rok administracyjny 1855, do umorzenia suma kapitałowa w imiennej wartości 5,479.405 złr. $37^3/_8$ kr., albo według stopy procentowej $2^1/_2$ pct. obliczona na 5,000.000 złr. wyłączona jest z majątku funduszu amortyzacyjnego i leży przygotowana do spalenia.

Publiczne spalenie tych obligacyi długów państwa nastąpi 23go października b. r. o dziesiątej godzinie przed południem w obecności wyznaczonej na to komisyi w zwyczajnym domu na Glacis.

Przy tej sposobności będą także publicznie spalone, spłacone w administracyjnym roku 1857 w ogółowej kwocie 2,681.500 złr. i amortyzowane obligacye nowego długu państwa, a mianowicie:

Z 5% pożyczki z roku 1851 lit. *A*	w kwocie	837.000	złr.
" " " " " *B*	"	229.100	"
Z długu zamiany " " "	"	404 800	"
Z pożyczki waluty bankowej z r. 1852	"	830.000	"
Z pożyczki w srebrze z roku 1854	"	380.600	"

Prezydyum c. k. najwyższej władzy kontroli rachunkowej.

Wiedeń 22. października 1858.

— Jego królewiczowska Mość Arcyksiążę Karol Ludwik odjechał na dniu 12, b. m. o 10 godzinie przed południem z Drezna do Salzburga.

— Według doniesień gazety powszechnej zamierza Jego królewicz. Mość Arcyksiążę Ludwik odbyć za powrotem swym z Drezna pielgrzymkę do świątyni loretańskiej i do miasta świętego. W towarzystwie JJ. królewicz. MM. Ferdynanda Maxymiliana i jego dostojnej małżonki odpłynie jachtem „Phantasie“ z Tryestu do Ankony, zkąd lądem uda się do Rzymu.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt, 20go października. Według dziennika *Corresp. autogr.* chciał rzeczywiście Ex-infant Don Juan de Buorbon uznać królowę Izabelę, ale go odwiedli od tego niektórzy ze znakomitych mężów, znanych w hiszpańskiej narodowej historyi.

Ten sam dziennik pisze dalej: Jak tylko zostaną usunięte niektóre w formalnościach przeszkody, przystąpią do ścisłego wykonania cywilnej dezamortyzacyi.

Anglia.

(Powrót królowy do Windsoru. — Wiadomości bieżące. — Zdanie Jacksona o Cherbourgu.)

Londyn, 21. października. Królewska familia przyjechała wczoraj o godzinie $8\frac{1}{2}$ wieczorem przy najlepszem zdrowiu do Windsoru. Przejazd 426 angielskich mil z Edinburgu do tego miasta nie trwał i 12 godzin. Dwór zabawi w Windsorze do końca listopada, a potem zamyśla wyjechać na 3 tygodnie do Osborne.

— Na Nelsona admiralskim okręcie „Victory“, stojącym zawsze jeszcze w porcie Portsmouth, obchodzą dziś uroczyście 53 rocznicę bitwy pod Trafalgarem.

— Jak tylko liniowy parostatek „Edgar“ o 91 działach zostanie spławionym, rozpoczną zaraz budowę nowego liniowego parostatku także o 91 działach, który otrzyma nazwisko „Anson“.

— Mr. Jackson, liberalny członek za Newcastle i Lyme, i członek komisyi rozpoznania Weedon, miał temi dniami mowę do swych wyborców, w której oświadczył, że gdyby nie był związany milczeniem, mógłby względem defraudacyi w Weedon odkryć rzeczy, na któreby słuchaczowi włosy na głowie stanęły, tak wielkie były oszukaństwa w owej fabryce, tak haniebną była jej administracya. „Co do Cherbourga — rzekł Mr. Jackson dalej — jestem jeden ze stu członków izby niższej, którzy Cherbourg zwiedzali, i jestem pewien, że każdy powrócił z wyobrażeniem, a nawet z przekonaniem, iż Anglia nie ma się czego obawiać, i że tylko alarmiści z profesyi mówią przeciwnie. Chciałbym wiedzieć, dlaczego Anglia może się użalać, że Francya 2500 ludźmi ufortyfikowała morskie wybrzeże Cherbourg? Francya tak dobrze ma prawo posiadać taki port dla swojej floty wojennej i handlowej, jak Anglia ma w Plymouth albo w Portsmouth. Jestem jednak pewny, że nasza flota angielska przy dostatecznej sile byłaby w stanie przeszkodzić Francuzom wypłynąć z Cherbourga, dlatego nie będę się ociągał z pozwoleniem na fundusz na założenie doskonałej, przydatnej do wojny floty na kanale. Podobnież zdziwiło to mnie jak i innych, że Cesarz uznał za rzecz potrzebną ufortyfikować Cherbourg tak przeciw Francyi, jak przeciw Anglii — jest to powód więcej, ażeby nas uspokoić.“

Francya.

(Mianowania. — Fuad Basza odjechał. — Sprawy algierskie. — Obrót handlu ścieśniony. — Wyroki sądu wojennego. — Wiadomosci bieżące. — Trudności w szkołach elementarnych. — Posiłki hiszpańskie na Kochinchinę.)

Paryż, 21. października. Rousseau, pierwszy dragoman konzularny w Tunecie, został mianowany konzulem w Dżeddzie. P. Roches, jeneralny konzul w Tunecie, znajduje się obecnie za urlopem w Paryżu.

— Fuad Basza był wczoraj na wielkiej uczcie w hotelu ministra spraw zewnętrznych i odjechał dziś do Marsylii, zkąd odpłynie do Konstantynopola.

— Dekret wydany nowszemi czasy względem przywozu takiego zagranicznego żelaza, które we Francyi bywa tylko obrabiane, a potem napowrót wywożone, nie zostanie odnowionym, jak słychać.

— Minister kolonii oświadcza w sprawozdaniu swojem, jako ze 183.000 mieszkańców europejskich w Algierze przechodzi 177.000 z pod zarządu wojskowego pod jurysdykcyę zwyczajną. Obliczenie to w tem się nie zgadza, że dekretem dołączonym do tego sprawozdania wyjęto tylko pięć miasteczek z pod zarządu wojskowego, i oddano je pod jurysdykcyę komisarza cywilnego. Środek ten ogranicza się do niewielkiego tylko okręgu; dlatego też nie zdoła poprzeć należycie liberalnych dążności ministra kolonii, i ściągnąć kapitalistów i robotników do Algieru.

— Ruch handlowy tak w Paryżu jak po większych miastach, który we wrześniu zaczął się wzmagać, ustał znów tygodnia zeszłego. Do sklepów galanteryjnych i innych zakupiono z fabryk zaledwie trzecią część potrzebnych na zimę towarów. Utrzymująca się stale pogoda wstrzymuje kupców od sprowadzania większych zapasów, a w ogóle postępują w tej mierze bardzo ostrożnie i z wielkiem wyrachowaniem. A że nikt wielkiego kredytu nie daje, przeto i obrót handlowy ścieśniony. Również i zamówienia z zagranicy zmniejszyły się tak w Paryżu, jak i w innych miastach fabrycznych.

— W Verdunie przyszło do starcia między strażą wojskową a kilkoma mieszczanami; żołnierze użyli swej broni i ranili trzech mieszczan. Spór powstał przypadkowo, i nie ma nic politycznego.

— Wyroki wojennego sądu w Blidzie w Algieryi na oficerów, których przekonano, że tracili pieniądze pułku, wypadły surowo, i opiewają na 3 do 5 lat więzienia, utratę stopnia, a u jednego, u którego nie było żadnych łagodzących powodów, także i na zdegradowanie. Zasądzeni nie założyli rekursu.

— Z artykułu w dzienniku *Presse* „budżet nauk elementarnych“ okazuje się, że od 1850 roku płaci się szkolną taksę poborcom podatków; gmina albo państwo dokłada potem tyle, by suma 500 do 600 franków rocznej płacy dla nauczyciela była uzupełniona. Listę dzieci uwalnianych od szkolnej taksy musiał układać burmistrz i proboszcz, potem musiała rada gminy potwierdzać tę listę, a w końcu prefekt. Ale prefekt mógł wciągać do tej listy tych tylko, którzy w żaden sposób nie byli w stanie płacić taksy. W wielu miejscach zaglądano tylko do listy podatkowej, a kto tam był umieszczony, nie był uwolniony od taksy. Tym sposobem wydarzało się często, że wiele biednych dzieci wykluczano ze szkoły, ponieważ rodzice ich nie mogli opłacić przepisanej taksy. Nowy dekret z 1853 roku pogorszył jeszcze bardziej te niedogodności. Według tego dekretu wyznacza prefekt na propozycyę delegowanych gminy pewną liczbę od taksy uwolnionych uczniów, która liczba nie może być przekroczoną; potem układają listę miejscowe władze.

— Z filipińskich wysp otrzymały dzienniki wiadomości o hiszpańskim pomocniczym korpusie na Kochinchinę. Gubernator tego hiszpańskiego archipelagu, Don Fernando Nozagarai, zebrał dwa korpusy krajowców, każdy korpus po 1500 ludzi. Jeden z tych korpusów stoi pod dowództwem hiszpańskiego wodza, a drugim dowodzi p. Garnier, francuski oficer w hiszpańskiej służbie. Prócz tego dostarczy Hiszpania korpus jazdy w sile 300 ludzi, którymi także Francuz będzie dowodzić.

Szwajcarya.

(Radykalne stowarzyszenia. — Sprawa wychodźców.)

Z Berny 17. października. Radykalne stowarzyszenie ukonstytuowane w Langenthalu będzie miało swe sekcye po kantonach i gminach, gdyż tak opiewają nowe statuta tego stowarzyszenia. Same, nawet bardzo radykalne i takie dzienniki, które przy zgromadzeniu w Langenthalu miały swych osobnych zastępców, przyznają, że w statutach i programach tego stowarzyszenia nie ma żadnej politycznej dążności.

Na obrady w kwestyi Dappenthalu i w sprawie genewskich wychodźców nie miano czasu, a nawet względem właścicieli żelaznych kolei nie można było, albo nie chciano uchwalić nic stanowczego.

— Dziennik *Bund* pisze: „Związkowa rada otrzymała raport od federacyjnych komisarzów w Genewie. Dnia 15. b. m. przesłali komisarze radzie państwa w Genewie depeszę z zawiadomieniem swej misyi, i zapraszali, ażeby sama związkowa rada podejmowała internowanie, które rozporządziła. Po swem przybyciu do Genewy udali się na posiedzenie rady państwa, i ustnie ponowili tam swoje żądanie. Jak słychać, nie wypadła misya pomyślnie, a cała ta sprawa mogłaby sprowadzić bardzo łatwo niepokojące zatargi.“

Włochy.

(Ugoda z Szwajcaryą względem włóczęgów. — Wiadomości bieżące. — Wydatki na fortyfikacye w Spezzyi. — Port genueński handlowym.)

Turyn, 19. października. Rząd sardyński zawarł z związkową radą Szwajcaryi na wzajemności opartą ugodę względem traktowania rozmaitych na granicach tych państw wałęsających się włóczęgów.

Dziennik *Piemonte* wyzywa w dłuższym artykule żądać imieniem kleru i ludności odwołania arcybiskupa Fransoniego.

— Co do fortyfikacyi Spezzyi wyłożone na nie wydatki w bieżącym roku przewyższają już sumę dwóch milionów franków. — Z wielkiem zamiłowaniem pracują znowu nad planem skoncentrować królewską marynarkę w zatoce tego miasta, a port Genuy przeznaczyć wyłącznie na handel. — W Turynie mówią z pewnością o tem, że okręta rosyjskie idące głęboko pod wodę, dla których port Villafranca nie nastręcza dostatecznego bezpieczeństwa, będą na zimę do Spezzyi posłane.

Niemce.

(Poselstwo do izb księcia pruskiego. — Choroba bydlęca. — Kontrakt ślubny królewicza neapolitańskiego i pełnomocnicy. — Stany wirtembergskie odroczone. — Wiadomości bieżące.)

Zapowiedziane w pruskiej mowie od tronu poselstwo najwyższe odczytał prezydent ministrów, baron Manteuffel, dnia 21. października na pierwszem zjednoczonem posiedzeniu obu izb sejmu krajowego w Berlinie. Osnowa poselstwa tego jest następująca:

„W imieniu Najjaśniejszego Króla

My Wilhelm z Bożej łaski książę Pruski, Rejent, ogłaszamy niniejszem obu izbom sejmu krajowego monarchyi, zgromadzonym teraz u stóp tronu królewskiego, następujące poselstwo:

Śród okoliczności wyjaśnionych przy zagajeniu teraźniejszego sejmu krajowego uznał Najjaśniejszy Król za rzecz potrzebną, wezwać Nas w moc zawierzytelnionego i dołączonego tu odpisu najwyższego dekretu z 7go b. m. do objęcia rejencyi. A jakkolwiek krok ten jest dla Nas bolesny, niemogliśmy jednak przytłumić w sobie tego przykonania, że inaczej być nie może. Objęliśmy przeto rejencyę kraju w moc także zawierzytelnionego i dołączonego tu odpisu rozporządzenia z dnia 9. b. m., by w imieniu Najjaśniejszego Króla rządy tak długo sprawować, pokąd Jego Mość Król sam władzy królewskiej na powrót wykonywać nie zdoła. Czynność tę uważamy za dopełnienie obowiązku w obec Najjaśniejszego Króla i kraju całego, a do czego na mocy wydanego do Nas wezwania najwyższego i przydzielonego Nam z łaski Bożej stanowiska najbliższego tronowi, jesteśmy powołani, i która także i w artykule 56 ustawy konstytucyjnej z 31. stycznia 1850 została bliżej oznaczona.

Zwołaliśmy przeto obie izby sejmu krajowego monarchyi, i wzywamy je niniejszem, by teraz na posiedzeniu zjednoczonem przyznały konieczność rejencyi uznanej przez Najjaśniejszego Króla i przez Nas, a poczem i my uznajemy zadość artykułowi 58 ustawy konstytucyjnej.

Dan w Berlinie, 20. października 1858.

(Podpis.) *Wilhelm*, książę Pruski, Rejent."

— W niektórych miejscach obwodu świdnickiego w Prusiech pojawiła się u bydła rogatego choroba racic, lecz władze miejscowe powzięły już wszelkie środki dla zapobieżenia dalszemu się jej szerzeniu.

Z **Monachowa** piszą z 19. października: Negocyacye względem zaślubin Królewicza neapolitańskiego z księżniczką Maryą z Bawaryi stanęły na tem, że stanowcze podpisanie kontraktu ślubnego przez obopólnych pełnomocników nastąpi już temi dniami w Monachowie. Pełnomocnikami są: poseł Króla neapolitańskiego, hrabia Ludolf, tudzież marszałek nadworny księcia Maxymiliana, baron Freyberg. Ceremonia upraszania o rękę księżniczki, a następnie i zaślubiny dostojnej oblubienicy przez prokuracyę odbędą się zapewne na początku stycznia, a nieco poźniej dopełniony będzie ślub właściwy w Neapolu.

Sztutgarda, 18. października. Reskryptem królewskim odroczono dnia dzisiejszego Stany na czas nieoznaczony. Wprzód jednakże wotowała izba deputowanych trzyroczny główny etat finansowy 69 głosami przeciw 13. W mniejszości tej znajduje się pięciu członków, którzy są jawnymi przeciwnikami całego systemu politycznego ministeryum teraźniejszego, a że nie mają doń zaufania, przeto oporem głosowaniem swojem chcieliby mu odjąć także i środki pieniężne. Inni członkowie opozycyi głosowali za przyjęciem etatu już dla tej przyczyny, że zmniejszono w nim kwotę podatkową o $^1/_2$ miliona zł. rocznie. Niektórzy byli przeciwni podwyższeniu płacy urzędników, które uważali za zbyt wielkie. Izba deputowanych odbyła w ciągu sejmu tegorocznego, który trwał $4^1/_3$ miesięcy, 76 posiedzeń publicznych. Komisya finansowa miała oprócz tego 98 posiedzeń.

Z **Hamburga** piszą z 18. października: Oficerów i majtków okrętu „Austria", których statek „Ireland" ocalił i przywiózł do Darthmouth, zkąd udali się do Londynu, i gdzie w hamburskim konzulacie jeneralnym spisano z ich zeznań wywód słowny — spodziewają się tu dziś wieczór. Dnia jutrzejszego spisane być mają szczegółowe ich zeznania przed stowarzyszeniem żeglugi parowej, w którego służbie zostają. Stowarzyszenie to zaprosiło redakcye dzienników tutejszych, by na to przesłuchanie przysyłały swych sprawozdawców.

Rosya.

(Minister wojny powrócił. — Kolej z Kijowa do Odesy. — Korespondencye z Petersburga. — Pożary.)

Petersburg, 16. października. Minister wojny Suchosanet, uleczony w Berlinie z choroby na oczy, objął znowu w Petersburgu swój portefeuile, który podczas jego nieobecności zawiadywał tymczasowie książę Wasylczykow. — Na kolej żelazną z Kijowa do Odesy, której założenie sakcyonował już Cesarz ukazem, chcą niektórzy majętni właściciele dóbr w Rosyi południowej, jak hrabia Potocki i inni, odstąpić grunta bezpłatnie.

— Korespondent Gazety wied. pisze z Petersburga: Ponieważ armia cała znajduje się obecnie na stopie pokoju po 600 ludzi w każdym batalionie, zatem kolumny wystąpiły podczas przeglądu Cesarza rzeczywiście nie tak okazale jak za czasów Cesarza Mikołaja, z tem wszystkiem były dość wielkie, ażeby przedstawić jednę z największych armii Europy. Kaukaska armia jest w sile 130.000 ludzi a każda dywizya z 18 armii pieszej, liczy przynajmniej 10.000 ludzi. Każda z 7 dywizyi jazdy, liczy 3500 ludzi. Doliczyć do tego korpus gwardyi, korpus grenadyerski, straż krajową, rezerwową jazdę, pojedyncze oddzielne korpusy Orenburskie, Siberskie i t. d. przedstawi armia zawsze jeszcze kolosalną całość przygotowaną na wszelkie wypadki. Rosyjska armia nieprzewyższa wprawdzie innej europejskiej o kilkakroć stotyciecy, gdyż podczas ostatniej wojny mieliśmy rzeczywiście tylko 1,200.000 ludzi pod bronią, ale niezbywa nam na żołnierzach, rozumie się że nie moglibyśmy na nas uderzyć równocześnie w Kamczatce, małej Azyi, na morzu czarnem i azowskiem, w Bessarabii, w Podolu, Polszcze, w prowincyach nadbałtyckich w Finlandyi i na morze białem. Obronna linia tego rodzaju jest bezprzykładną w historyi, i tylko tak kolosalna armia mogła by ją obsadzić. Wraz z zimą nadchodzi także i większy odpoczynek dla całego wojska, gdyż klimat nasz zezwala sam przez się tyle co jest niezbędnem i koniecznie potrzebnem. Parada zatem po powrocie Cesarza była niejako z strony monarchy pożegnaniem wojsk aż do przyszłej wiosny.

— Według najnowszych wiadomości z Petersburga, okazało się z urzędowych rapertów, że wielki pożar, który na dniu 30go września i 1. października srożył się w Orelu, niewyrządził tak wielkiej szkody jak podawano z początku, gdyż spaliło się nie 1000 ale tylko 500 domów włącznie z sklepami; ale znaczne zapasy towarów padły rzeczywiście pastwą płomieni. Zaś co do pożaru, który na dniu 26go zeszłego miesiąca srożył się w Liwnie także w gubernii orelskiej, słychać, że był znacznie większy niż utrzymywano. Spaliło się więcej jak 200 domów i wiele towarów. Jeden dom handlowy miał stracić przeszło 200.000 srebrnych rubli w towarach.

Turcya.

(Kodex karny.)

Litografowanej korespondencyi austryackiej piszą z Konstantynopola z 16. b. m.

Rada tanzymatu wypracowała już kodex karny dla Turcyi; za wzór do ułożenia jego służyły jej wszystkie kodexa europejskie z zachowaniem jednak wszelkich zmian, jakich wymagały osobne stosunki, obyczaje i zwyczaje w państwie tureckiem. Rada ministeryalna i Sułtan potwierdzili ten kodex, a dla przekonania się o jego rzeczywistej użyteczności zaprowadzono kodex w takiku Medżlistis, to jest u mięszanych sądów policyjnych, które przed kilkoma laty w prowincyach utworzono. Według dawnych ustaw otomańskich nie było urzędu publicznej prokuratury państwa. Kodexem nowym zaradzono tej niedogodności, i uregulowano dokładnie działalność tej nowej instytucyi. Teraz zajęto się wypracowaniem porządku procedury karnej, a jak zredagowanie kodexu karnego, tak niemniej i uregulowanie procedury tej, tudzież stanowcze zaprowadzenie sądów karnych pod nazwą „Diven adlik" (trybunałów sądowych) poruczono także radzie tanzymatu.

Damask, 3. października. Karawana pielgrzymów wróciła tu z Mekki na dniu 23. września, dzień poprzód przybył Mustafa Effendi, najzacniejszy przywódca. Radośnie i okazale obchodzono odejście tej pobożnej karawany, gdyż między pielgrzymami znajdowała się Sułtanka, ale smutny był jej powrót. Cholera grasowała okrutnie między pielgrzymami i jak utrzymują piąta część pielgrzymów w świętych miejscach padła ofiarą tej zarazy, między innymi i Sułtanka z całą swą świtą; z całej jej służby pozostała tylko jedna młoda niewolnica i stary sługa. Z pielgrzymów, których miało być do 80.000, umarło 16.000, a między tymi było z Damasku 250. Według urzędowego wykazu jednak zginęło z Damasku tylko 146, lecz między nimi wielu tutejszych znakomitych kupców. Przyczynę tej strasznej zarazy upatrują w gwałtownym wietrze, który z prawdziwie rażącą spiekotą wiał od strony czerwonego morza.

Azya.

(Powody buntu w Pendżabie.)

O powodach do buntu w Multanie i Pendżabie podaje dziennik *Bombaj Standar* zgodnie z innemi dziennikami następujące szczegóły:

„Od miesiąca maja 1857 roku stały pułki nr. 62 i 69 rozbrojone w Multanie pod dozorem 3. pułku europejskiego z Bombaju i 150 ludzi królewskiej artyleryi. Rząd uznał, że te dwa pułki niebędzie można nigdy uzbroić, zatem postanowił oddawna, rozwiązać je i w oddziałach po 20 ludzi rozsyłać do domu. Rozkaz został odczytany na paradzie i zdawał się ich zaspokajać. Ale zaraz po odczytaniu tego rozkazu rozeszła się pogłoska, że tego środka użyto jedynie dla tego, aby ich podzielić na małe oddziały i w pochodzie do Lahory wytracić. Dnia 31. sierpnia dowiedziano się, że ta wieść wielkie w obu tych pułkach wzniecila przerażenie, że nieopuszczą swych koszar i że koło południa zamyślają uderzyć na swe straże. Wszystkie straże stały więc przygotowane. Pułk 69 uzbroiwszy się tymczasem w drewna i kije, i cokolwiek mogli pochwycić, uderzył na koszary artyleryi chcąc zdobyć działa. Pułk 62 zdobył rzeczywiście pewną liczbę muszkietów. Europejski pułk jednak i nieregularna jazda wytępili wkrótce prawie wszystkich. Piechota położyła trupem 350 buntowników; 100 schwytano i stracono natychmiast. Ze zbiegłych ukryło się 100 na bagnistej wyspie; nazajutrz utonęło 28, a 16 uciekło, 46 zaś schwytano i także zaraz stracono; prócz tego wpędzono 300 do rzeki, gdzie się bronili bardzo mężnie; z tych utonęło 50 a 250 zabito albo schwytano. Z obu pułków w sile 1431 ludzi poległo 1150 ludzi a 125 niemiało w buncie udziału."

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 23. paźdz. Paropływ „Milo," który rozpocznie regularną żeglugę parową między Londynem i Wenecyą, odpłynie 14. listopada ztąd do Londynu.

Londyn, 21. paźdz. Z Nowej Fundlandyi przywiózł wczoraj telegraf za pomocą bateryi Thompsona całkiem zrozumiałą depeszę do Walencyi.

Genua, 21. paźdz. Komitet kolei lukmańskiej postanowił na wczorajszem posiedzeniu, popierać projekt Brasseya, który rozpoczął już układy z szwajcarskiemi kantonami i towarzystwami kolei żelaznych.

Podług doniesienia z **Neapolu** było 10. b. m. w Lecce, Brindisi, Taranto i Bari mocne trzęsienie ziemi, ale niewyrządziło żadnej szkody.

Madryt, 21. paźdz. Jenerał Prim otrzymał naczelne dowództwo expedycyi na korsarzy afrykańskich.

Berlin, 22. paźdz. Komisya obudwu izb sejmowych do rozważenia najwyższego poselstwa uchwaliła na wczorajszem posiedzeniu jednogłośnie przedłożyć następujący wniosek: „Połączone izby sejmu postanawiają, uznać potrzebę rejencyi.“ Członkowie komisyi zbiorą się jeszcze dziś dla podpisania raportu komisyi, który potem ma być niezwłocznie drukowany i rozdany członkom sejmu, tak że w poniedziałek będą mogły znowu zebrać się obie izby na plenarne posiedzenie. Zdaje się, że akt przysięgi Księcia Rejenta odbędzie się nie w sali rycerskiej, lecz w białej sali król. zamku.

Wiadomości handlowe.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 26. paźdz. Na wczorajszy targ przypędzono 242 wołów i 20 krów, mianowicie z Komarna 11 wołów i 20 krów, z Rozdołu 10 stad wołów po 9, 9, 12, 10, 10, 14, 28, 10, 6 i 15 sztuk, z Szczerca 10 sztuk, z Brzozdowiec 10 szt., z Bóbrki 14 szt., z Dawidowa 38 a z Krzywczyc 36 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 206 wołów i 15 krów na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 250 ℔ mięsa i 26 ℔ łoju, 39r.; sztuka zaś, którą szacowano na 325 ℔ mięsa i 34 ℔ łoju, kosztowała 55r. a krowa, ważąca 190 ℔ mięsa i 28 ℔ łoju, 30r. mon. konw.

Zestawienie przeciętnych cen zboża i innych foraliów, jakie były w drugiej połowie września na targach w obwodzie Lwowskim, Żółkiewskim, Samborskim, Sanockim, Kołomyjskim i Czortkowskim.

	Obwód											
	Lwów		Żółkiew		Sambor		Sanok		Kołomyja		Czortkow	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	mon. konw.											
Mec pszenicy . . .	2	34	2	35	2	35	3	5	2	31	2	45
„ żyta . . .	1	25	1	24	1	30	1	49	1	35	1	32
„ jęczmienia .	1	8	1	13	1	5	1	26	1	7	1	4
„ owsa . . .	.	49	.	52	.	48	1	.	.	39	.	43
„ hreczki . .	1	27	1	22	1	30	.	.	1	37	1	9
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	.	.	1	42	1	29
„ ziemniaków .	.	37	.	26	.	30	.	40	.	45	.	29
Cetnar siana . . .	.	44	.	53	.	40	1	20	1	7	1	13
„ wełny . . .	.	.	100	.	.	.	.	.	32	.	5	30
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	27	30
Sąg drzewa twardego	6	18	5	23	6	8	6	7	6	2	7	25
„ „ miękkiego	4	54	4	3	4	22	3	47	4	20	4	40
Funt mięsa wołowego	.	3²/₃	.	4	.	4¹/₆	.	4⁵/₈	.	3²/₃	.	4¹/₄
Mas okowity . . .	.	42	.	25	.	48	.	35	.	31	.	25

Kurs lwowski.

Dnia 26. października.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	35	4	38
Dukat cesarski	„ „	4	38	4	41
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	—	8	5
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	32	1	33
Talar pruski	„ „	1	28	1	30
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	27	1	9
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	50	79	30
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	81	40	82	20
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	15	82	50

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 26 października.

Oblig. długu państwa 5% 82¹/₄; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa 4¹/₂ % —; — 4% —; 3% — ; — 2¹/₂ % —; pożyczka loter z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; poż. nar. z r. 1854 82⁷/₁₆. — Obl. banku — Akcye bankowe 948. — Akcye zakładu kredytowego 235¹/₂. Akcye kolei półn. po 1000 złr. 1672¹/₂. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 257; kolej żelazna lomb.-wenecka —. — Akcye kolei nadciskiej 200 Kolej cesarzowy Elżbiety 192. Kolej połud. półn. komunikacyjna 184¹/₄. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 511 —. Akcye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. —. — Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr —. — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. — ; detto innych krajów koron. —; — detto galicyj. 81¹/₄. detto węgierskie 82 — Amsterdam 84 Augsburg 101³/₈. — Bukareszt 277¹/₂. Konstantynopol 480. Frankfurt 100¹/₈. Hamburg 73⁷/₈ Lipsk —. Liwurna — —. Londyn 9 50¹/₂ — Medyolan —. Marsylia —. — Paryż 117⁷/₈. — Agio duk. ces. 4 r. 42⁸/₁₀ kr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. października.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Badeni Alex., z Glinian. — Jastrzębski Edmund, z Dubna. — Korytko Seweryn, z Suchodołu. — Łodyńscy Stanisław i Hir., z Milatyna. — Urbański Rud., z Dobrosina.

Hotel angielski: PP. Br. Brunicki Piotr, z Mikołajowa. — Bilski Stanisław, z Ryszczyc. — Balint Jul, c. k. podporucz, z Gródka.

Hotel Langa: PP. Bakowski Alexander, z Kijowa. — Zbyszewski Leon, z Ostendy.

Pod koleją żelazną: P. Biliński Dominik, z Czyżykowa.

Hotel Krynickiego: P. Pawlikowski Emilian, z Rosolina.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. października.

PP. Br. Brunicki Piotr, do Lubienia. — Blum Jan, c. k. pens. kapitan i Krebs Wilhelm, c. k. porucznik, do Stryja. — Kopystyński Tytus, c. k. przeł. pow., do Janowa. — Karniewski Wojciech, do Zawicza. — Przygodzki Felix, do Sokala. — Zulauf Julian, c. k. przeł., do Szczerca. — Załęski Leon, do Kołbajowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	327.30	+ 6.9°	94.8	wschodni	sł.	jasno
2. god. po poł.	327 51	+ 13 3°	80 8	północny	„	„
10. god. wiecz.	328.44	+ 8.4°	93 5	wschodni	„	pochmurno

TEATR.

Dziś na scenie niem: **„Rataplan, der kleine Tambour“** (Rataplan, mały dobosz) wodwil w 1 akcie z francuskiego, i „Produkcye pana Hermana Monhaupt.“

KRONIKA.

Dnia 13. b. m. wieczorem zgorzało w Dubanowicach w obwodzie samborskim dwie chałup z wszystkiemi budynkami gospodarskiemi, zapasem zboża i 6 sztuk bydła. Ogień miał być podłożony.

— Urządzoną w gmachu akademicznym w Wiedniu wystawę planów względem rozszerzenia miasta odwiedza publiczność bardzo licznie śledząc z wielką ciekawością rozmaite pomysły, podane w 85 projektach. Samo miejsce wystawy bardzo jest dogodne; każdy plan tak jest umieszczony, że można oglądać go dokładnie z każdej strony, a dla uniknienia wszelkiego zarzutu parcyalności następują po sobie w takim porządku, w jakim nadsyłane były. Ciekawy też materyał stanowią wystawione również plany pomocnicze do ocenienia projektów konkursowych. Składają się one ze szkiców horyzontalnych, z dziesięciu planów niwelowych, między temi mistrzowski rysunek wewnętrznego miasta i Glacis; z dziewięciu tablic z obliczeniem objętości; ze szkicu doliny dunajskiej od góry Kahlenberg aż do Mannswörth; z ośmiu kart zawierających szkice Dunaju od Nussdorfu do Lobau i inne plany. Prócz tego wystawiono 11 doskonałych fotografii bram i koszar Franciszka Józefa; wykazy stanu wody podczas wielkiej powodzi dnia 1. marca 1830, — fortyfikacyi z roku 1792 pod dzisiejszem Glacis i t. p.

— Na wschodniem niebie w konstelacyi Byka na lewo od Plejadów i Hyadów pokazuje się teraz wieczorami piękna gwiazda, odznaczająca się szczególnym blaskiem: — jestto znany planeta Jupiter. Saturn widzialny będzie dopiero w miesiącach zimowych.

— Od niejakiegoś czasu stały się i aptéki widownią współzawodnictwa przemysłowego. Pojawiają się lekarstwa modne, o których niewie nic farmakopeja nasza. Pastylki, horselki, pudełeczka i t. p. przedstawiają rozmaite lekarstwa w takiej formie, że najgrymaśniejsze oko, a nawet najwybredniejszy język nieznajdują w nich nic rażącego. Także w zewnętrznej oprawie lekarstw, flaszeczkach, pudełkach, słoikach i t. p., w których podają lekarstwa publiczności, objawia się coraz większy zbytek. Co więcej, w Berlinie zaczęli już aptékarze temi czasy rozsyłać doktorom blankiety na recepty, które na odwrotnej stronie zawierają adres aptékarza z pięknemi winetami i rysunkami, a oraz zalecenie rozmaitych artykułów aptécznych, jako to ziół, korzeni, soków, serwatek, alkaloidów, reagencyi i t. p.

Rozmaitości nr. 43.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

I. Cerkiew pod wezwaniem wniebowstąpienia N. Panny na Zniesieniu tudzież architektura cerkwi ruskiej w ogólności przez Felicyana Łobeskiego. (Dok.)

II. Zbiory archiwalne. Instrukcya dla posłów ziemi ruskiej na sejm warszawski. (Dokończenie.)

III. Związki państw w Ameryce północnej.

IV. Wypisy rubralne.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*